

CIMULACT

Citizen and multi-actor engagement for scenario building

**National Report
on the National Citizen Vision Workshop
in the Netherlands**

CIMULACT

National Report on the National Citizen Vision Workshop in the Netherlands

Summary	3
Samenvatting	5
Results:	9
Vision 1: Equality for all people	9
Vision 2: Together for one another	10
Vision 3: Freedom	12
Vision 4: Sustainable energy mix & cradle to cradle	14
Vision 5: Energy	15
Vision 6: Education is the foundation of civilisation	16
The final six visions in National Language	19
Titel: Gelijkheid van alle mensen	19
Titel: Samen voor elkaar	20
Titel: Vrijheid	21
Titel: Duurzame energiemix & cradle to cradle	22
Titel: Energie	24
Titel: Onderwijs is de basis van beschaving	26
Raw-visions	28
Raw vision 1.1: Society (Samenleving)	28
Raw vision 1.2: Earth and Technology (Aarde en technologie)	28
Raw vision 2.1: Sharing economy/selfsupporting neighbourhoods	28
Raw vision 2.2: Mobility (Mobiliteit)	29
Raw vision 3.1: Freedom (Vrijheid)	29
Raw vision 3.2: Health (Gezondheid)	29
Raw vision 4.1: Sustainable energy: cradle to cradle (Duurzame energie: cradle to cradle)	30
Raw vision 4.2: Education (Onderwijs)	30
Raw vision 5.1: Preservation of the earth (Behoud aarde)	31
Raw vision 5.2: Cooperation (Samenwerking)	31
Raw vision 6.1: Education (Onderwijs)	31
Raw vision 6.1: Care in general (Zorg algemeen)	32
Participant data	33

Summary

This deliverable presents the results of the National Citizen Vision Workshop in the Netherlands, held at the Impact Hub in Amsterdam on 9 January 2016.

The National Citizen Vision Workshop in the Netherlands was one of the later citizen workshops in work package 1. This gave the Dutch CIMULACT team the chance to learn from the experiences of the other partners. The Dutch team made use of the adjusted programme, which was discussed during the third webinar (see appendix 1 for the programme).

The method and the workshop design worked very well in the Dutch situation. With this method, the participants were very well enabled and motivated to develop six visions of desired futures.

In total 44 people participated in the workshop. The group varied in age, education, occupation, residence and political orientation. The project team divided the participants into six groups in advance to assure variety in the working groups. Every group had its own table facilitator. The workshop started at 9.30 a.m. and ended at 17.00 p.m., followed with drinks and bites. During the day the participants worked hard and serious, which was often alternated with laughter, while the atmosphere stayed relaxed and welcoming.

All participants arrived on time, so everyone was able to join the plenary introduction of the project and the CIMULACT team. After that all group participants introduced themselves to each other at their table. In order to get used to thinking in future visions and in large time periods everyone in the group was asked to mention an issue, challenge or development that was important to them or their parents 30 or 40 years ago. After that, the head facilitator took the audience on an imaginary journey into the future for inspiration for the next tasks.

The participants were asked, inspired by a set of pictures that were lying on the table, to think about desired futures for themselves and their relatives and for society at large. All ideas were written down on post its. All ideas were clustered and supplemented with ideas from other groups. A rich variety of hopes, dreams but also concerns was the result. Some of them were not particularly aimed at the far future. Some examples of the subjects that were put on the post its are: clean energy, changes in the education system, more cooperation, less individualism, one Europe, better and cheaper public

transport, safety, more respect and solidarity, more local food production, other payment methods, robot technology, enough nature, a healthy environment, less rent, and much, much more. With these subjects in mind, all participants were asked to write two mini stories about a desired future. Stories were, for instance, written about health (care), solidarity, integration, sustainability, public transport, nature education, globalisation, multicultural world, freedom and solidarity, environment, awareness living, equal chances, privacy, Europe, globalisation, new forms of cohabitation, (supporting) technology. All storylines were clustered. After that everyone presented his/her mini stories to the group at the table. The group had to choose two clusters and had to develop those chosen clusters into raw visions of a desired future. Those raw visions, two per table, were presented to the whole group in a plenary setting. Subjects were for instance: society, freedom, education, health, energy, mobility, technology and self-support.

After this presentation all the participants had to give their advice on which of the two raw visions, presented by each table, they preferred the most. Every participant did this individually by putting a sticker on the preferred raw vision. Each table was asked to take the given advice into consideration and decide for themselves as a group on which of the two raw visions they would like to elaborate. The six tables have chosen the following subjects:

- Table 1: Equality for all people
- Table 2: Together for one another
- Table 3: Freedom
- Table 4: Sustainable energy mix & cradle to cradle
- Table 5: Energy
- Table 6: Education is the foundation of civilization

All tables worked out their vision on these subjects. Just before the round up at the end of the day, the visions were presented in a semi plenary setting: tables were grouped three by three and presented their visions to one another. The results of this interaction were incorporated into the existing visions and gave per table enrichment to the existing visions. At the end of the day, each table had a representative who reflected on what had been the most interesting aspects in the contents of their table vision.

The productive day was ended with talks over drinks and delicious bites.

Samenvatting

Dit rapport presenteert de resultaten van de nationale toekomstvisie workshop in Nederland, gehouden bij de Impact Hub in Amsterdam op 9 januari 2016.

De nationale toekomstvisie workshop in Nederland was één van de latere toekomstvisie workshops in WP1. Dit gaf het Nederlandse CIMULACT team de kans om te leren van de ervaringen van andere teams. Het Nederlandse team maakte gebruik van het aangepaste programma, zoals besproken tijdens het derde webinar (zie bijlage 1 voor het programma).

De methode en de workshop opzet werkten heel goed in de Nederlandse situatie. Met deze methode waren de deelnemers zeer goed in staat en gemotiveerd om zes visies van wenselijke toekomst te ontwikkelen.

In totaal namen 44 mensen deel aan de workshop. De groep was divers in termen van leeftijd, opleiding, beroep, urbane of rurale woonplaats en politieke voorkeur. Het project team verdeelde de deelnemers vantevoren in zes groepen om ervoor te zorgen dat de samenstelling van de werkgroepen ook divers was. Elke groep had zijn eigen tafelvoorzitter. De workshop begon om half 10 's ochtends en eindigde om 5 uur 's middags, waarna er drankjes en hapjes waren. Gedurende de dag werkten de deelnemers hard en serieus, maar werd er ook veel gelachen zodat de sfeer ontspannen en open bleef.

Alle deelnemers arriveerden op tijd zodat iedereen aanwezig was bij de plenaire inleiding van het project door het CIMULACT team. Daarna introduceerden alle deelnemers zichzelf aan elkaar aan de tafels. Om gewend te raken aan het denken in termen van toekomstvisies en lange tijdreeksen werd aan iedereen in de groep gevraagd om een kwestie, uitdaging of ontwikkeling te benoemen die belangrijk voor hen of hun ouders was dertig tot veertig jaar geleden. Daarna nam de dagvoorzitter de deelnemers mee op een denkbeeldige reis naar de toekomst als inspiratie voor de volgende taken.

De deelnemers werd gevraagd om, geïnspireerd door foto's die op de tafel lagen, na te denken over wenselijke toekomst voor zichzelf en hun naasten en voor de samenleving als geheel. Alle ideeën werden opgeschreven op post-its en vervolgens geclusterd en aangevuld met ideeën van andere groepen. Een rijke verscheidenheid aan hopen, dromen maar ook zorgen

was het resultaat. Sommige van deze ideeën waren overigens niet zozeer gericht op de verre toekomst. Enkele voorbeelden van onderwerpen op de post-its waren: schone energie, veranderingen in het onderwijssysteem, mere samenwerking, minder individualisme, één Europa, beter en goedkoper openbaar vervoer, veiligheid, meer respect en solidariteit, meer lokale voedselproductie, andere betalingsmethoden, robot technologie, voldoende natuur, een gezond milieu, minder rente en nog veel meer. Met deze onderwerpen in achterhoofd werden de deelnemers gevraagd twee mini verhalen te schrijven over een gewenste toekomst. Er werden verhalen geschreven over bijvoorbeeld gezondheid(szorg), solidariteit, integratie, duurzaamheid, openbaar vervoer, natuur- en milieueducatie, globalisering, multiculturele samenleving, vrijheid en solidariteit, milieu, bewust leven, gelijke kansen, privacy, Europa, nieuwe vormen van samenleven en (ondersteunende) technologie. Alle verhaallijnen werden geclusterd en daarna presenteerde iedereen zijn/haar mini verhalen aan de tafel. De groep moest twee clusters van verhaallijnen kiezen en de gekozen clusters uitwerken tot ruwe visies van een wenselijke toekomst. Deze ruwe visies, twee per tafel, werden plenair gepresenteerd aan de hele groep. Onderwerpen waren bijvoorbeeld samenleving, vrijheid, onderwijs, gezondheid, energie, mobiliteit, technologie en zelfvoorziening.

Na deze presentatie moesten alle deelnemers advies geven over de vraag welke van de twee ruwe visies, zoals gepresenteerd per tafel, het meest in aanmerking kwam voor verdere uitwerking. Elke deelnemer deed dit individueel door een sticker te plakken op zijn/haar voorkeursvisie. Elke tafel werd vervolgens gevraagd om de gegeven adviezen in overweging te nemen en zelf als groep te beslissen welke van de twee ruwe visies zij wilden uitwerken. De zes tafels kozen de volgende onderwerpen:

- Tafel 1: Gelijkheid van alle mensen
- Tafel 2: Samen voor elkaar
- Tafel 3: Vrijheid
- Tafel 4: Duurzame energiemix & cradle to cradle
- Tafel 5: Energie
- Tafel 6: Onderwijs is de basis van beschaving

Alle tafels werkten hun visies op deze onderwerpen uit. Vlak voor de afrondende sessie aan het einde van de dag werden de visies gepresenteerd in een semi-plenaire setting: de tafels werden gegroepeerd in twee groepen van drie tafels en presenteerden hun visies aan elkaar. De resultaten van deze interactie werden opgenomen in de uitgewerkte visies

en gaven per tafel een verrijking van deze visies. Aan het einde van de dag had elke tafel een woordvoerder die kort reflecteerde op de meest interessante aspecten in de inhoud van de uiteindelijke visie van de tafel.

De productieve dag werd afgesloten met levendige gesprekken onder het genot van drankjes en heerlijke hapjes.

Report on National Citizen Vision Workshops in the Netherlands (NCV)

Results:

Vision 1: Equality for all people

Description of the vision

The future will be a society where the use of capital and knowledge will benefit everyone. This guarantees privacy, freedom and independency to all. Education is accessible for everyone. Philosophy is an important part of education. This enlarges the influence and consciousness of individuals and helps to take care of each other. It enables people to work to live.

The power of self-determination is with the individual. An individual decides upon his/her own development of talents and merits and use of his/her resources.

An example

Each and every individual in the world can take every training course in every language he or she likes, each in his or her own way, without any financial threshold.

A personal story

"I wake up in Amsterdam and want to follow an interesting lecture about Czech history, which will start within a few moments in Prague. I sit down with my laptop and the Czech professor appears on the screen. His lecture starts directly and I can follow it in my own language. I apply myself to my task."

Illustration

In your desirable future, what is different from today?

At the moment there is not complete self-determination.

In this future vision all educational institutes are accessible. Certificates are everywhere recognised and accepted.

Is your vision desirable for everyone? Are there any concerns?

Are the current leaders able to cope with the transition?

Is everyone able to cope with all the options that they will have? Will they not get stressed? Coaching might be necessary.

Not everyone is able to live up to the ideal of self-determination

In short, what is your vision?

Equality for all people

Vision 2: Together for one another

Description of the vision

The government has enabled citizens to take their own responsibility for the maintenance of their own neighbourhood.

Self-supporting neighbourhoods have been developed. The government stimulates citizens to produce their own food, which makes them healthier and prevents waste. Food demands and other needs of the neighbourhood members are monitored continually to counter surplus in food supply. Waste is recycled and managed in the own neighbourhood and the area has its own energy supply. Transport is green and efficient. People help each other. Education takes place in the own neighbourhood. This saves tax money and results in solidarity.

The saved tax money is used to make health care more affordable. (Health) care is affordable and accessible for everyone throughout Europe and has the same high quality everywhere. Innovations such as robotics and 3D printing used during operations made this possible. The financial incentives are no longer with insurance and pharmaceutical companies. Patients have a say in health care.

In this future vision jobs have changed, because of technical changes. A 40 hours work week is no longer necessary. Citizens spend more time to do activities in and for the neighbourhood.

Illustrations

In your desirable future, what is different from today?

Everything is smaller scaled. People take more responsibility. There is more social control. This decreases the need for professional care and leads to a more care free life. People share and exchange products and services, which leads to less transport and less waste.

Is your vision desirable for everyone? Are there any concerns?

There can be citizens who do not want to participate. Not everyone is able to participate, for instance some elderly people.

What is your vision in brief?

Healthy living, dwelling, working and dying together

Vision 3: Freedom

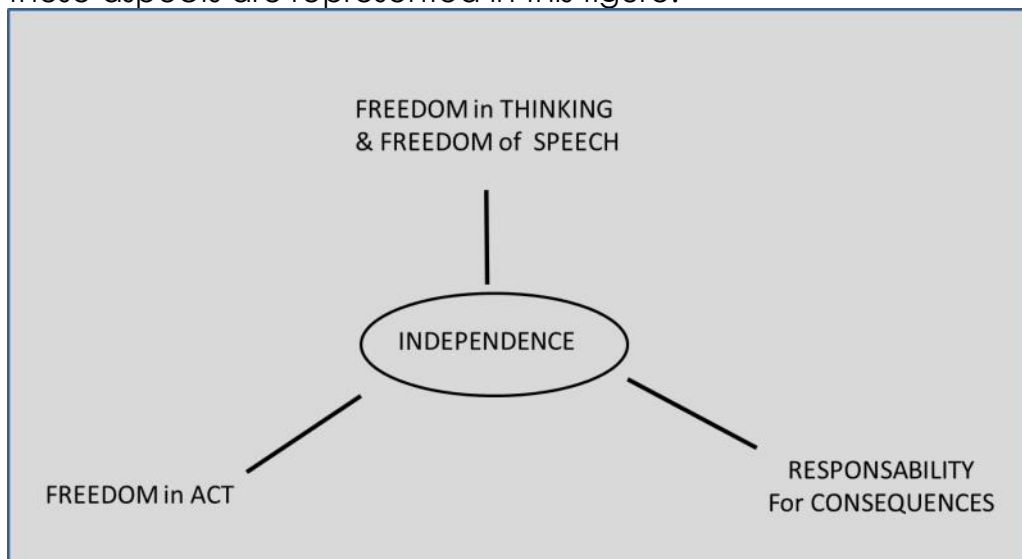
Description of the vision

In 2050 there is freedom. Everybody feels free to express his/her opinion. We all do what feels good; we follow our hearts and chase our dreams, not restricted by resources (money). Free to go wherever we want to go and be ourselves. Success is redefined in 'astonishment' related to individual, societal and technological growth. Thinking in new frameworks.

This means there is a basis for:

- Freedom of speech;
- Freedom of mind;
- Independency;
- Freedom to do what you want, and
- Be responsible for the consequences

These are not just loose bullets, they are related. The interrelations between these aspects are represented in this figure:

Full freedom for everybody means that there is no manipulation of your thoughts by media, social or political influences and that you are allowed and able to say whatever you want to say. Freedom also implies that you can do whatever you want to do.

However, the degree of freedom is directly related to the degree of independence because what you say and do might have (negative) impacts on others. So, there also needs to be a certain degree of responsibility towards others.

So, dependency is a driving force or a basis for freedom. To facilitate maximum individual freedom we have to maximise independencies (or minimise dependencies).

In 2050 there is a new integrated system or infrastructure oriented at minimizing dependencies. This is based upon interrelated key issues that determine society:

- Finance;
- Law – balancing consequences and responsibilities
- Thinking and expressing; no manipulation and direction in communication (this will be considered as invisible restriction of freedom)
- Labour market; everybody is employee as well as employer; make your own working day as you want it.

The financial system in 2050 is providing a basic income to enable individuals to be free in what they want to do. Such a new financial system should not only consist of monetary values but also of non-monetary values. People are not ambitious to get more money; they will be rewarded in terms of other benefits like:

- Happiness
- Free time
- Nice living
- Health
- Friendship

In your desirable future, what is different from today?

One respects and accepts one another more. This is because individual norms and values and societal norms and values coexist. Citizens have more time and freedom to do with it whatever they want because of automation and robotization.

Is your vision desirable for everyone? Are there any concerns?

There can be different interpretations of the concept of freedom, perception and responsibility. Freedom cannot be an impediment for others. What is good for the individual is not necessarily good for society.

In short, what is your vision?

Looking at the Maslow pyramid, in 2050 we will be in the top segment (all lower needs are fulfilled); we are maximizing our freedom in order to be who we want to be and by that maximize our happiness!

Vision 4: Sustainable energy mix & cradle to cradle

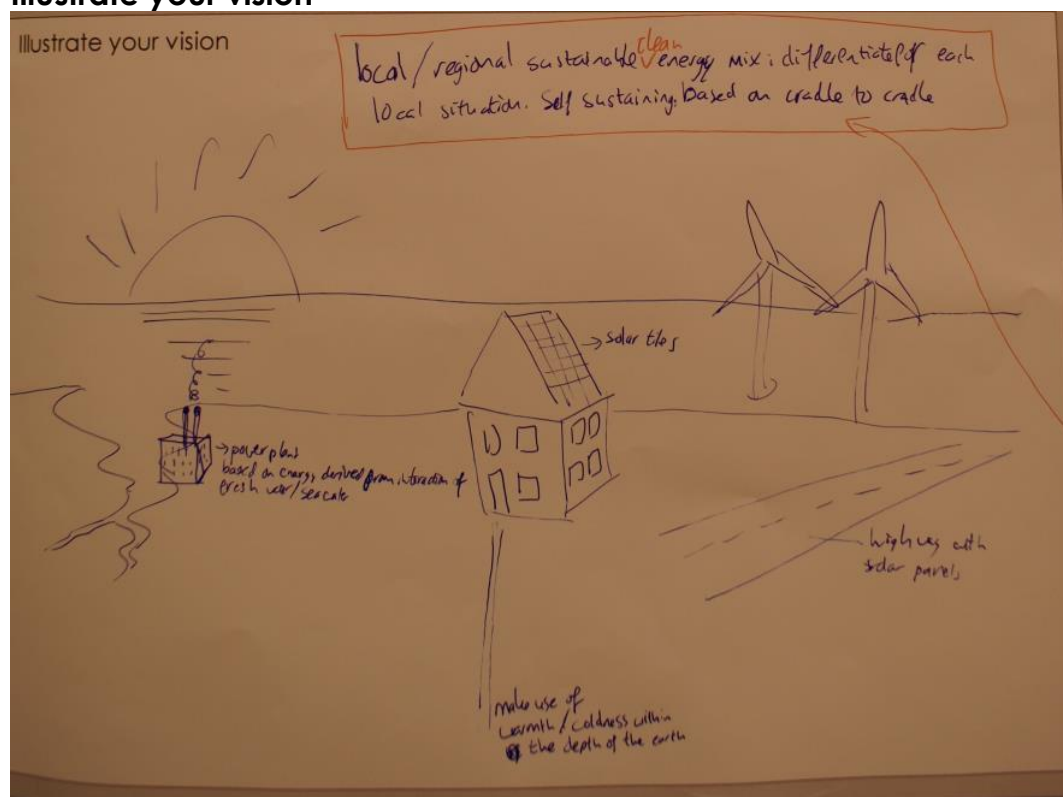
Describe your vision in 2050

In thirty years' time, only clean and renewable locally produced energy will be used, creating self-sustaining regions in terms of energy use. This means that, based on the regional characteristics and circumstances, an energy mix will be used that differs for every region.

For example, in some areas geothermal or wind energy will be used for energy production, in others solar energy, or blue energy (based on a chemical process that occurs when salt water and fresh water are mixed in estuaries), or a combination of these sources. Homes will either be cooled or heated by groundwater. Also new methods to generate energy are developed and used, like the 'bloom box'.

All products used and produced in the economy will be based upon the cradle to cradle principle. After products have reached the end of their useful life, the materials of which they were made either re-enter the environment (being biodegradable) or act as raw materials for new products. Applying this principle will significantly reduce environmental pollution.

Illustrate your vision

In your desirable future, what is different from today?

- Less waste;
- Less emissions, cleaner air;
- No earthquakes anymore in the province of Groningen;
- Self-sustaining in terms of energy; locally produced
- More sustainable road transport and less road transport in absolute numbers;
- Reduction or even closure of the ozone hole

Is your vision desirable for everyone? Are there any concerns?

- The current energy suppliers/producers (for instance energy supplying countries) will lose economic/political power and income;
- Conservative people/organisations will resist or oppose;
- Large scale power shifts between regions or countries may lead to instability and even to war or chaos;
- Companies that are specialised in waste treatment and those that are dependent on a resource cycle with non-renewable waste can lose work and income;

In short, what is your vision ?

Self sustaining regions in terms of energy use. Using an energy mix based on locally produced clean energy sources; an energy mix that is dependent on the availability of clean energy sources in the area. The self sustaining economy is based upon the principle of cradle to cradle.

Vision 5: Energy

Describe your vision

This vision is about self-sufficiency. In 2050 we are much less dependent on fossil fuel. All kinds of energy resources we did not use in 2016 are being used and every house has a solar power installation. Energy is being generated in diverse and creative ways, e.g. from physical exercising also at home or waste that cannot be recycled is converted into energy. Education is the basis of the community and should have a lifelong perspective in order to increase acceptance and involvement towards innovations. Education about nature and environment learns people about sustainable energy. The public transport is attractive and cheap and mostly underground. As a consequence of this all, the health levels have risen because there is much less air pollution. Every house has its own water circulation system (with filter). Roofs are used to store water and energy. People eat more conscious: organic, less meat, seasonal products, insects, etc. Nature is preserved. Robot and sensor technology are part of this vision.

Illustration

In your desirable future, what is different from today?

- Self-supporting
- Solar energy
- Use of smart sources, resources, substances and materials
- Use of nature: subterranean storage, for instance for water, toilets, energy
- Every house has its own energy supply and storage (with the chance to exchange energy) and water recycling system.
- Energy storage is legally arranged.

Is your vision desirable for everyone? Are there any concerns?

The wish is that it should be desirable for everyone (within Europe).

In short, what is your vision?

Energy independence

Exchange of self-supplying energy

Stimulate innovation

Vision 6: Education is the foundation of civilisation

Describe your vision in 2050

In the future education is more tailored to the pupils, students (and other people who require education) needs. Pupils in underprivileged areas have equal chances as pupils in richer areas. Top students have the possibility to excel by participating in projects at the university. There are a small number of students in classes and lectures are more differentiated to fit the students' needs.

The training college for teachers has become much better and is better equipped to the new developments in the future. Education is not only focussed on knowledge and on economic thinking but also on art, culture, science of nutrition, appropriate social behaviour (good manners), ethics, sport, values and norms, environment and multiculturalism.

This vision is also about lifelong learning. People have at any moment of their life, the opportunity for affordable or subsidised education.

There is optimum use of the knowledge and experience of elderly by means of workshops at different education and training levels.

Illustration

In your desirable future, what is different from today?

Note: a lot of things that are mentioned above are already in development or have been reintroduced in 2016.

- An example on how youth can learn from elderly is to develop types of dwellings where they can live together, where they can be brought together.
- There are fewer students in the classes.
- Education is not only available in schools/school buildings but also at other places, in town halls, library, community centres, digital classes, education on demand.

- Teachers are educated in many different subjects, are specifically trained as teachers, are guided by hands on experts

Is your vision desirable for everyone? Are there any concerns?

- Education is for everyone, young and old, regardless of background or origin.
- Education is available on every level for every level.
- Money may no longer be a limitation for education

In short, what is your vision?

There is more attention for the individual: ensuring that he/she learns with special attention to learning styles. It does not matter if it is in school or in a digital way or that it is during his youth or at a later stage of his life. Education is adequate for every level.

The final six visions in National Language

Toekomstbeeld van tafel 1:

Titel: Gelijkheid van alle mensen

Beschrijving van het toekomstbeeld in 2050

De macht is aan het individu: die beslist over eigen ontplooiing en verdiensten en gebruik van haar/zijn middelen.

Voorbeeld: Iedereen in de wereld kan op eigen manier, elke opleiding in gewenste taal zonder financiële drempels volgen.

'Een dag uit het leven van':

Ik wordt wakker in Amsterdam en wil vandaag graag een interessant college over Tsjechische geschiedenis volgen wat over een paar minuten in Praag wordt gehouden. Ik kruip achter mijn computerscherm waar de Tsjechische professor al verschijnt en direct hoor ik zijn verhaal in het Nederlands. IJverig en tevreden ga ik aan de slag.

Illustratie

Wat is er anders dan vandaag in jouw gewenste toekomstbeeld?

Alle onderwijsinstellingen zijn op die manier gelijk en bereikbaar. Diploma's zijn universeel erkend.

Nu is er nog geen volledige zelfbeschikking.

Is jouw toekomstbeeld wenselijk voor iedereen? Zijn er zorgen?

- Kunnen de huidige machthebbers de transitie aan?
- Kan iedereen de keuzestress aan? Coaching zal wenselijk zijn.
- Niet iedereen zal in staat zijn tot zelfbeschikking.
- Gelijkheid van alle mensen.

Wat is kort beschreven jouw toekomstbeeld?

Gelijkheid van alle mensen

Toekomstbeeld van tafel 2:

Titel: Samen voor elkaar

Beschrijving van het toekomstbeeld in 2050

De overheid moet mensen de mogelijkheid geven dat burgers zelf verantwoordelijk kunnen en mogen zijn voor onderhoud van de buurt. Hiermee wordt belastinggeld bespaard en het zorgt voor saamhorigheid. Dit geld kan worden gebruikt voor betaalbare gezondheidszorg waarin de patiënt zelf ook inspraak heeft.

Veranderingen in banen ontstaan. Door (technische) veranderingen zijn er andere banen. 40-urige werkweek is misschien niet meer nodig. Dan kan er misschien meer worden bijgedragen in de buurt.

Illustratie

Wat is er anders dan vandaag in jouw gewenste toekomstbeeld?

Kleinschaliger, meer eigen verantwoordelijkheid, sociale controle, minder zorg nodig, zorgelozer leven, minder transport en verspilling, meer delen en ruilen met elkaar.

Is jouw toekomstbeeld wenselijk voor iedereen? Zijn er zorgen?

- Mensen die niet mee kunnen of willen doen, bijvoorbeeld ouderen
- Mensen die het zorgsysteem onnodig uitbuiten

Wat is, kort beschreven jouw toekomstbeeld?

Samen wonen, werken, leven en sterven

Toekomstbeeld van tafel 3:

Titel: Vrijheid

Beschrijving van het toekomstbeeld in 2050

Financiën:

- Basisinkomen, resulterend in meer vrijheidsbeleving
- Nieuw geldsysteem, c.q. meer financiële onafhankelijkheid. Dit systeem heeft ook non-monetaire waarden:
 - Geluk;
 - Tijd;
 - Prettig leven;
 - Gezondheid;
 - Vriendschap.

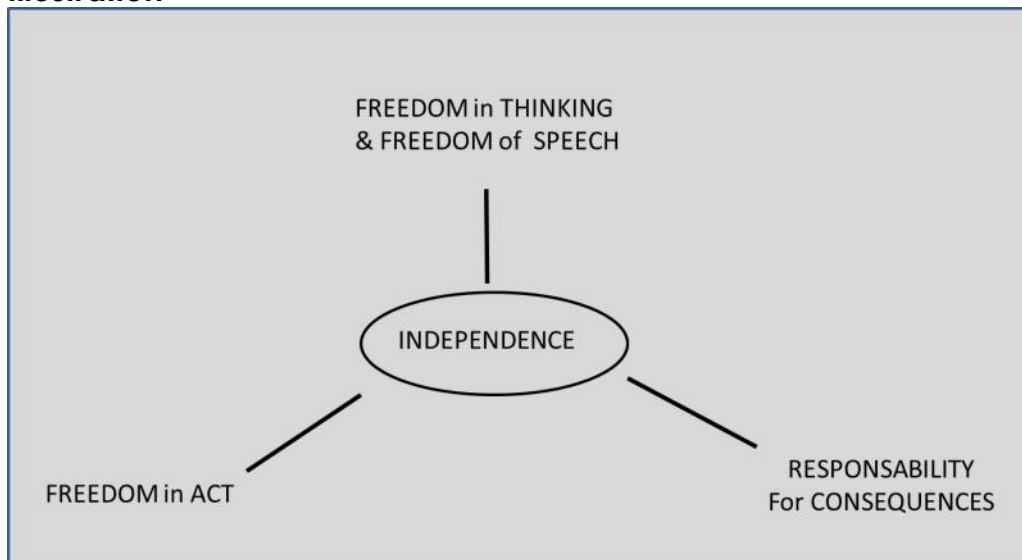
Juridisch: consequenties zijn eigen verantwoordelijkheid

Denken en expressie: geen sturing en manipulatie in communicatie en informatie. Ambigüiteit toestaan. Op onzichtbare manier ontnemen je vrijheid.

Geluk: mensen kunnen passie volgen zonder zorgen

Society en arbeidsmarkt: werkgever = werknemer. Eigen inbreng, inrichting van je werkdag.

Illustration

Wat is er anders dan vandaag in jouw gewenste toekomstbeeld?

- Meer accepteren respecteren van elkaar
- Individuele normen en waarden en maatschappelijke normen en waarden bestaan naast elkaar.
- Regelgeving
- Automatisering/robotisering voor vrijheid c.q. tijd
- Verwondering

Is jouw toekomstbeeld wenselijk voor iedereen? Zijn er zorgen?

- Verschillende interpretaties van vrijheid en beleving en verantwoordelijkheden;
- Vrijheid niet belemmerend voor anderen;
- Wat goed is voor het individu is misschien slecht voor de maatschappij

Wat is, kort beschreven jouw toekomstbeeld?

Waarom willen we meer vrijheid?

Toekomstbeeld tafel 4:

Titel: Duurzame energiemix & cradle to cradle

Beschrijving van het toekomstbeeld in 2050:

Wij hebben als visie dat er over 30 jaar alleen nog energie gebruikt wordt dat schoon is en onuitputtelijk, gebaseerd op het cradle to cradle principe. Steeds gebruik maken van een lokale duurzame energiemix. Deze verschilt per gebied.

- Gebruik maken van aardwarmte voor verwarming en dieptezeewater om te koelen;
- Hergebruik van plastic voor buizen;
- Zonnecellen in de weg voor verlichting 's nachts;
- Energie opwekken d.m.v. energie, opgewekt uit zoetwater dat uitmondt vanuit een rivier in het zoute water van de zee;
- Regenwateropvang;
- Zonne-energie, bijv. dakpannen, verf met zonnecellen, zonnecellen in snelwegen, etc.
- Windenergie.

Illustratie

Wat is er anders dan vandaag in jouw gewenste toekomstbeeld?

- Minder afval;
- Minder uitstoot, dus schonere lucht;
- Geen aardbevingen in Groningen;
- Zelfvoorzienend in energie;
- Schonere en minder vervoer over de wegen;
- Ozongat verkleint of verdwijnt.

Is jouw toekomstbeeld wenselijk voor iedereen? Zijn er zorgen?

- Huidige energieleveranciers, bijv. de producerende landen en leden producenten, verliezen macht en inkomen: bedrijven en landen;
- Conservatieven zullen zich verzetten of tegenwerken;
- Verschuivingen in macht kan leiden tot instabiliteit en wellicht oorlog;
- Bedrijven die geld verdienen aan vervuilingen en vervuilende activiteiten verliezen werk en inkomen;
- Verschuiving in toerisme.

Wat is, kort beschreven jouw toekomstbeeld?

Lokale/regionale duurzame en schone energiemix, gedifferentieerd naar de lokale situatie. Zelfvoorzienend, gebaseerd op cradle to cradle.

Toekomstbeeld tafel 5:

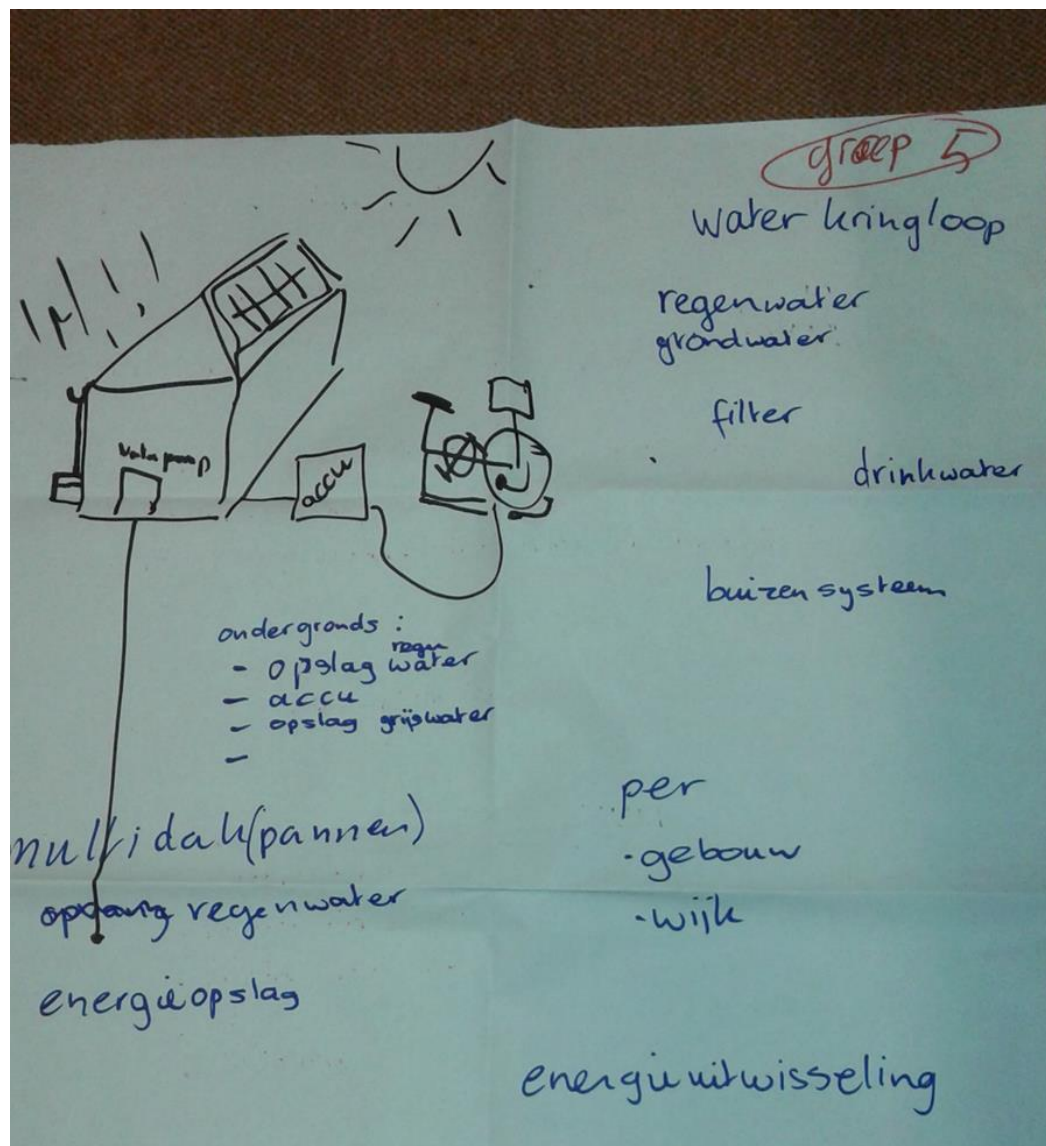
Titel: Energie

Beschrijving van het toekomstbeeld in 2050:

- Creatieve energie gebruiken
- Menselijke beweging inzetten;
- Eigen afval wat niet gebruikt kan worden, omzetten in energie;
- Water kringloop gebruiken;
- Natuur- en milieueducatie;
- Minder afhankelijk van fossiele grondstoffen;
- Betere gezondheid door minder luchtvervuiling;
- Elk huis zonne-energie.

Illustratie

Wat is er anders dan vandaag in jouw gewenste toekomstbeeld?

- Zelfvoorzienend: slimme stoffen (met bijv. zonnecellen);
- Gebruik maken van natuur;
- Ondergrondse opslag (water, wc, accu, etc.)
- Energieopslag wettelijk geregeld;
- Elk huis eigen energievoorziening + -uitwisseling, eigen waterkringloop

Is jouw toekomstbeeld wenselijk voor iedereen? Zijn er zorgen?

Niet ingevuld

Wat is, kort beschreven jouw toekomstbeeld?

Energieonafhankelijkheid, uitwisselen van energie, zelfvoorzienende, innovatie bevorderen

Toekomstbeeld tafel 6:

Titel: Onderwijs is de basis van beschaving

Beschrijving van het toekomstbeeld in 2050:

In de toekomst meer maatwerk in het onderwijs. Leerlingen met achterstand dezelfde kansen geven. Topleerlingen moeten de mogelijkheid hebben door te groeien naar een hoger niveau. Door deelname aan projecten aan de universiteit. Betere opleidingen van docenten. Deze opleidingen zijn meer toegespitst op de nieuwe ontwikkelingen in de samenleving en de toekomst. Onderwijs is op meer gericht dan alleen op kennis en economisch denken: kunst en cultuur, voedingsleer, Omgangsvormen, sport, waarden en normen, milieubeheer en kennis van multiculturele samenleving. Een leven lang leren, dus op ieder moment van je leven de mogelijkheid hebben iets bij te leren dat betaalbaar of gesubsidieerd is. Er optimaal gebruik wordt gemaakt van de kennis van ouderen door middel workshops en voor de verschillende opleidingsniveaus. We hebben een goede aansluiting van verschillende opleidingsniveaus. Iemand met talent en ambitie kan bijv. na de havo gemakkelijk overstappen naar VWO. Kleinere klassen en meer differentiatie.

Illustratie

Wat is er anders dan vandaag in jouw gewenste toekomstbeeld?

- Veel van deze dingen zijn al in ontwikkeling/teruggedraaid. Voorbeeld: om jongeren iets te laten leren van ouderen kunnen er woonvormen ontwikkeld worden om ze bij elkaar te brengen.

- Scholen moeten meer gaan werken met kleinere klassen.
- Onderwijs niet alleen op scholen beschikbaar (flexplekken).
- Leraren zijn breder opgeleid, specialistisch en hebben hulp van ervaringsdeskundigen.
- Digitale klassen, onderwijs op aanvraag;
- Het onderwijs is beschikbaar op verschillende locaties, bijv. workshops, maar ook in de gemeentes, bibliotheken en buurtcentra.

Is jouw toekomstbeeld wenselijk voor iedereen? Zijn er zorgen?

Voor iedereen, dus jong en oud, ongeacht de afkomst.

Onderwijs moet beschikbaar zijn voor alle niveaus en geld mag geen beperking meer zijn voor opleidingen.

Wat is, kort beschreven jouw toekomstbeeld?

Er is meer aandacht voor elk individu, dát hij leert en hóe hij leert. Of dat nu op school is of elders of via digitale middelen. En of dat in je schooltijd is of later in je leven. En voor elk niveau toereikend.

Raw-visions

Raw vision 1.1: Society (Samenleving)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Samenleving

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

Een samenleving waarbij inzet van kapitaal en kennis ten behoeve van iedereen komt. Dit garandeert de privacy, vrijheid en onafhankelijkheid van iedereen. Op die manier is onderwijs voor iedereen toegankelijk, waar filosofie een belangrijk onderdeel van is. Dit om de invloed en het bewustzijn van ieder individu te vergroten, de zorg voor elkaar te bewerkstelligen en iedereen de mogelijkheid te geven tot werken om te leven.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Gelijkheid van alle mensen

Raw vision 1.2: Earth and Technology (Aarde en technologie)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Aarde en technologie

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

Woonwijken zullen 'selfsupporting' zijn: energie, water, afval. Vervoer is groen, efficiënt en individueel. Consumenten is bewust: minder afval (hergebruik), genoeg is genoeg, voedselindustrie, consuminderen.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Leefbaarheid van de aarde

Raw vision 2.1: Sharing economy/selfsupporting neighbourhoods

(Deeleconomie/zelfvoorzienende wijken)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Deeleconomie/zelfvoorzienende wijken

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

Zorg moet voor iedereen in Europa vrij toegankelijk, betaalbaar en overal in Europa van dezelfde (hoge) kwaliteit zijn. Innovaties zoals 3D-printing moet die mogelijk maken en het moet niet zo zijn dat persoon A van een bepaalde ingreep wel kan gebruikmaken en persoon B, met een andere zorgverzekering niet. Financiële prikkel moet weg bij verzekeraar en farmaceutische industrie. De overheid neemt de verantwoordelijkheid door burger te stimuleren om zelf voedsel te verbouwen. Dit is gezonder en voorkomt verspilling. Creëer zelfvoorzienende wijken. Samen afval regelen, voedsel en energie produceren. Mensen helpen elkaar en zorgen zelf voor het onderwijs van (buurt)kinderen. Door deze initiatieven maakt de overheid

minder kosten. Buurtbewoners kunnen best zelf participeren, de overheid is hier niet altijd voor nodig.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Niet ingevuld

Raw vision 2.2: Mobility (Mobiliteit)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Mobiliteit

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

Vervoer moet efficiënter, sneller, zuiniger, goedkoper en vraaggericht zijn. Zonder veel gedoe. Veel mensen hebben het gevoel dat het OV enorm moeilijk is geworden. De overheid moet OV betaalbaar houden en daarmee wordt het gebruik ervan gestimuleerd. Haltes moeten binnen 750 meter van woongebieden staan. Pakketjes moeten door de lucht verzonden kunnen worden. Dit ontlast verkeersdruk en is groener/sneller dan vrachtwagens. Winkelen wordt anders. In winkelcentra is weinig voorraad. Winkels gaan gebruikt worden als servicepunt, en om producten te testen, voelen, proeven en ervaren. Waarom zou je met volle tassen door de winkelstraat lopen terwijl het dezelfde dag nog bezorgd kan worden?

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Niet ingevuld

Raw vision 3.1: Freedom (Vrijheid)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Vrijheid

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

- Vrijheid van meningsuiting
- Mogen doen wat je wilt;
- Consequenties;
- Je moet niks;
- Vrijheid van denken;
- Onafhankelijkheid.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Niet ingevuld

Raw vision 3.2: Health (Gezondheid)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Gezondheid

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

- Geen zorgen meer over zorg
- Focus op gezondheid;

- Levensduur vergroten;
- Eigen verantwoordelijkheid;
- Universele zorg;
- Mentaal;
- Gelijkheid in kosten;
- Basisvoorwaarden;
- Innovatie.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Niet ingevuld

Raw vision 4.1: Sustainable energy: cradle to cradle (Duurzame energie: cradle to cradle)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Duurzame energie: cradle to cradle

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

- Men is meer bewust van het gebruik van energie;
- Verminderd gebruik: slimmer omgaan met de beschikbare energie waardoor minder nodig is;
- Geen product is een eindproduct (cradle to cradle), eventueel afval of reststoffen worden in andere processen gebruikt. Hierdoor ook minder vervuiling.
- Gebruik en ontwikkeling van nieuwe methoden om energie op te wekken. Denk aan; wind, water, zon, maar ook nieuwe methoden zoals 'bloom box'!
- Gebruik van alternatieve brandstoffen.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Fossiele brandstoffen raken op, dus we moeten wel. Daarnaast is minder vervuiling wenselijk. Belangrijk voor iedereen die energie gebruikt.

Raw vision 4.2: Education (Onderwijs)

In de toekomst stellen wij ons voor dat het onderwijs op Europees niveau in de basis gelijk is en dat het diploma overal in Europa dezelfde waarde heeft. Studie wordt gefinancierd door de overheid en is een gift van de samenleving aan de samenleving en kennis vergaren, verbeteren en delen wordt algemeen toegejuicht. Over 30 jaar kan iedereen met elkaar gemakkelijk communiceren omdat er al vanaf het begin van de schoolcarrière les wordt gegeven in het Engels, naast de moedertaal en talenten worden benut door diploma's te behalen op eigen niveau per vak en les wordt gegeven door mensen uit de praktijk.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Onderwijs is allesomvattend. Europa heeft open grenzen en je kunt overal wonen. Door een zekere uniformiteit in het onderwijs kan je met je diploma's ook overal in Europa aan de slag gaan.

Raw vision 5.1: Preservation of the earth (Behoud aarde)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Behoud aarde

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

- Vervuiling: recycling, hergebruik, minder gebruik van plastic;
- Openbaar vervoer aantrekkelijk (goedkoop, ondergronds);
- Behoud van de natuur;
- Creatief energie opwekken: minder gebruik vervuilende (fossiele) brandstof/energie;
- Bewust eten: biologisch, minder vlees (meer biologisch), seizoensgebonden, hergebruik water, ruilhandel

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Om de aarde voor mens en dier leefbaar te houden

Belangrijk voor mens en dier

Raw vision 5.2: Cooperation (Samenwerking)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Samenwerking

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

- Voorlichting op de scholen over mens en milieu;
- Snellere communicatie;
- Balans tussen werk/vrije tijd;
- Kennis/Innovatie;
- Zorgen voor elkaar/leefomgeving.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Niet ingevuld

Raw vision 6.1: Education (Onderwijs)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Onderwijs

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

In de toekomst meer maatwerk in het onderwijs. Leerlingen met achterstand dezelfde kans geven. Topleerlingen moeten de mogelijkheid hebben door te groeien naar een hoger niveau, door deelname aan projecten aan de

universiteit. Betere opleiding van docenten. Deze opleidingen zijn meer toegepast op de nieuwe ontwikkelingen in de samenleving en de toekomst. Onderwijs is op meer gericht dan op kennis en economisch denken:

- Kunst en cultuur;
- Voedingsleer;
- Omgangsvormen;
- Sprot;
- Waarden en normen;
- Milieubeheer;
- Kennis van multiculturele samenleving.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Inspelen op de snel ontwikkelde samenleving
Belangrijk voor iedereen.

Raw vision 6.1: Care in general (Zorg algemeen)

Jouw beeld van een gewenste toekomst gaat over:

Zorg algemeen

Hoe stel jij je de gewenste toekomst voor over 30 tot 40 jaar?

Gezondheidszorg is voor iedereen betaalbaar en toegankelijk.

Gezondheidszorg is meer aangepast aan de demografische ontwikkeling.

Natuurlijke geneeswijzen zijn meer en meer ingevoerd ter bestrijding van virussen en infecties, daardoor minder afhankelijk onder andere van antibiotica. Er is meer tijd en aandacht en budget voor de zorg voor alle zieke mensen.

Waarom is deze voorstelling van de toekomst belangrijk en voor wie is het belangrijk?

Niet ingevuld

Participant data

(Please fill out the following table)

Country:	The Netherlands
----------	-----------------

General information:	
Number of citizens registered for the workshop:	48
Number of citizens selected to participate in the workshop:	48
Number of citizens that participated in the workshop :	44

Gender: Number of participating citizens that are	
women:	20
Men:	24

Age: Number of participating citizens in the age group	
18-25 (1)	6
26-35 (2)	6
36-45 (3)	10
46-55 (4)	8
56-65 (5)	8
65+ (6)	6

Geographical zone:	
Residence with <10.000 inhabitants	14
Residence with 10.000 – 100.000 inhabitants	17
Residence with >100.000 inhabitants	13

Educational level: <i>(Change the categories and adjust the table to match the categories relevant in your country and presented in your recruitment strategy)</i>	
Number of participants whose highest education is...	
pre-primary or primary education:	0
Lower secondary education (Mavo/VMBO)	4
Higher secondary education (Havo/MBO/VWO)	16
higher education (HBO/WO):	24

Occupation: <i>(Change the categories and adjust the table to match the categories relevant in your country and presented in your recruitment strategy)</i>	
Business and financial services (incl. store personnel)	11 (incl 2 65+)
Engineering, technology and IT	3
Building and construction	0
Hospitality	0
Education	3
Healthcare	1
Logistics, transport	3
Agriculture	1
Government	2
Culture, entertainment	2
Student	8
Retired	6
Unemployed, disabled	4

Criteria of national relevance: political orientation	
Left	7
Middle/left	15
Middle/right	19
Right	3

Criteria of national relevance: immigrant background (participant or its parents)	
Participants with immigrant background	6
Participants with Dutch background	38

Programme for National CITIZEN VISION Workshop, Amsterdam, the Netherlands, January 9, 2016

Time	Introduction and Preparation "getting there"
9:30 – 9:50	Setting the scene, introduction, overview of programme
9:50 – 10:10	Introducing each other at table (name), getting used to thinking in large time spans/uncertainties (the past)
10:10 – 10:20	Imaginary journey
10:20 – 10:50	Inspiration through a set of pictures, thinking about desirable futures: opening up the topic, collecting as many thoughts/ideas as possible (prompting questions)
10:50 – 11:10	Presentation and clustering of ideas (on cards) is facilitated by table moderators (cards will be mixed up and presented)
11:10 – 11:40	Working coffee break: Presentation of results of looking into the future (plenary session)
11:40 – 11:50	Setting the scene for visions (introduction of the storyline templates)
	VISION CREATION BY CITIZENS
11:50 – 12:10	Creation of mini storylines by each participant
12:10 – 12:30	Creation of 12 raw visions from desirable futures/visions (2 per table) part 1: combine the mini stories
12:30 – 13:00	LUNCH and talking to other participants
13:00 – 13:45	Creation of 12 raw visions desirable futures/visions (2 per table) part 2: elaborating visions
13:45 – 14:30	Market of raw visions: presentation of each table's visions by two participants The citizens to walk around, look at all raw visions again and make their inner choice: which of the two raw visions at each table do you like better? The favourite vision gets your glue dot (each participant has one dot per table)
14:30 – 15:45	Elaborating the 6 chosen visions (at tables)
15:45 – 16:00	Semi-plenary presentation (each table presents its work to two other tables and receives suggestions for improvement – enrichment)
16:00 – 16:30	Final elaboration of the chosen 6 visions (at tables)
16:30 – 17:00	Plenary presentation of all visions & feedback and final farewell